

Edukat koolitee algust!

Vihula vallas alustas 1. septembril kooliteed 11 last.

Võsu Kooli esimesse klassi asus õppima 9 õpilast: **Emili Altroff, Eliise Aros, Isis-Mei Eru, Victoria Irval, Thomas Kruusmaa, Henri Kuum, Hendrik Levartovski, Uku Toom Männik ja Brigita-Anett Nuija**. Haljala Kooli 1. klassi astus **Marcus Taal** ja Kadrina Keskkooli **Kaur Korkma**.

Võsu sadam – kalade peatuspaik

Kalad Käsme lahes pole kadunud. Pilt tehtud Võsu sadamas 25.09.2017

Teed tolmuabaks

Tolmuabaks said sellel aastal Vihula-Mustoja teel kaks lõiku, Võhma- Eru teel kaks lõiku.

Võsul Lääne, Piiri, Ülase, Jaanioja ja Liiva tänav. Käsme Merekoogi tänav. Lisaks veel lõik Eru külas, Eisma külas ja Adaka külas.

Ühised teemad mere erinevatel kallastel

Fotol allkirjastavad koostöölepingut (vasakult) Schönbergi valla aseesimees Jürgen Cordts, Haljala vallavanem Leo Adel, Schönbergi vallavanem Peter A. Kokocinski ja Haljala volikogu esimees Margus Punane

Septembrikuu kolmandal nädalavahetusel külastas Haljala valda delegatsioon sõprusvallast Schönbergist Saksamaal, et sel korral tähistada 25 koostööaasta möödumist. Veerandsaja aasta sisse on mahtunud lugematul hulgal üksteise külastamisi erinevate seltskondadega. Selgi korral oli sõprusvalla esindajate hulka sattunud neid, kes piirkonna ja haljalalastega juba väga tuttavad, kui ka neid, kes siinmail varem käinudki polnud – esmakordne Eesti-külastaja oli näiteks Schönbergi värske vallavanem Peter A. Kokocinski. Kokku kuulus esindusse 10 inimest nii kohalikust volikogust, koolist, oli nii omavalitsuse töötajaid kui aktiivseid kogukonnaliikmeid.

Nelja päeva jooksul üritasime võimalikult kiirelt, kompaktselt ja selgelt näidata, milline on Haljala vald praegu ning mis ootab meid ees mõne aasta jooksul. Lähemale jõudmiseks tuleb ikka alustada kaugemalt – nõnda tutvustasime sõpradele kõigepealt Riigikogu ning selle hoonet.

Sõbrad olid väga üllatunud, et said Eesti Vabariigi nii tähtsat hoonet ning seal tegutsevaid isikuid nii lähedalt näha.

Laupäeval jõuti ringsõiduga juba koduvalda – tutvusime lasteaia, rahvamaja, katlamaja ning reoveejaamaga. Enne seda kõneldi napilt hariduselust Haljals ning uue koolihoone ehitusest. Värske ehitiste teemal ka jätkati, Rakvere Targas Majas võttis külalisi vastu Toomas Varek. Märjeline, kuna Toomas Varek oli 1990 aastatel mees, kes võttis kinni ideest kutsuda Schönbergi delegatsioon väikesse Eestisse, veel väiksemasse Haljalsse. Taaskohtumine oli väga soe ning tõi meelde ning arutellu palju selle aja jooksul toimunut.

Seoses valdade liitumisega oli muidugi külaliste poolt õhus palju küsimusi. Neile otsisime üheskoos vastuseid ringsõidul mööda Vihula valda ning Lahemaa loodusparki. Vaatasime ringi Altjal, Käsme ning tulevases vallakeskuses Võsul. Külalised olid vaimustuses jalutuskäigust mereäärsel

kergliiklusteel, männi-ja merekohin kõrvus leiti, et hoolimata asukohtadest mere vastaskallastel on kahel omavalitsusel palju ühist - teemad haridusvaldkonnast (uute koolihoonete ehitus), keskkonnast (reoveejaamade ehitus), mittetulundusühingute- ja seltsitegevusest.

Kohtumise viimasel päeval koguneti Palmse mõisa, et pidulikult tähistada õnnestunud külaskäiku ning uuendada koostöölepingut, mis on seni mõlemale osapoolle pakkunud huvitavaid avastusi ning ka lihtsalt häid sõprussidemeid. Pidulikud kõned vaheldusid sõbralike vestlusringidega, vahetati meeneid ning sakslaste esitatud muusikalised vahelad tekitasid õdusa olemise. Loomulikult tehti ka juba plaane uueks külas- käiguks.

Grete Toming

Võsu kool kutsub ettevõtjaid koostööle

Võsu kooli eestvedamisel toimus 20. septembril esmakordselt Võsu kooli ja Vihula valla ettevõtjate ühine infopäev, mille eesmärk oli omavahel lähemalt tutvuda ning kohalike ettevõtjate ja koolirahva koostööd tõhustada. Arutati, millised on kooli koostöövõimalused piirkonna ettevõtjate ning kuidas kaasata ettevõtjaid parema õpikeskkonna loomisse. Ühiselt veenduti, et koostöö on kasulik mitte üksnes koolile, vaid ka ettevõtjatele. Ent peatuda tuli ka murekohtadel: milliseid probleeme tuleks piirkonnas esmajoonel lahendada, et kujundada soovitud elu-, õpi- ja ettevõtluskeskkond.

Tõdeti, et kokkupuutepunkte ettevõtjate ja kooli vahel on enam kui seni ehk märgatud. Lastele saab ettevõtte alustamise ja kujundamise lugu jutustades õpetada, kuidas ära tunda perspektiivikaid ideid ning uskuda, et ka kõige pöörasemast mõttest võib sündida midagi tore. Oluline on teadmine, et julge pealehakkamine on pool võitu ning et vastutustunde, tubli töö ja järjepidevusest kaugemale ei jõua.

Infopäeval osalejad veendusid, et tihe- dam koostöö ettevõtjatega laiendab oluliselt

õpilaste silmaringi ning suurendab teadlikkust edasise haridus- ja tööeluga seotud valikute tegemisel. Oluline on ka päriselu ja

õpitu sidumine. Võsu kool leidis häid partnereid, keda kutsuda kooli külalistunde andma ja kelle juurde minna õppekäikudele.

Kasutamata võimalused on töövarjutamine ja ettevõtjatega koostöös loodavad õppevahendid. On ilmne, et ainuüksi õpikuteadmistest ei piisa ja kõike eluks vajalikku ei olegi võimalik raamatust õpetada või õppida. Õpitu kinnistamiseks tuleb päriselus kõik ise järele proovida.

Ettevõtjatel on võimalus kogukonna lastele edasi anda ettevõtlikele inimestele omaseid väärtusi ja oskusi, kujundades samal ajal ka oma mainet ning kasvatades tulevaseid töövõtjaid või koostööpartnereid. Samuti on ühiseid eesmärke võimalik saavutada koostööalguid korraldades ning õpilasi näiteks ürituste korraldusmeeskondadesse vabatahtlikeks kaasates.

Ürituse idee autor oli Võsu kooli sõber Liis Reier. Infopäeva aitas ellu viia lapsevanem Triinu Haavisto. Osales 15 ettevõtjat.

Osalejad tõdesid, et kooli ja ettevõtjate infopäev tuleks muuta traditsiooniks ning järgmisel korral toimuda juba kõiki liitunud Haljala valla ettevõtjaid kaasates.

Aitäh kõigile osalejatele! Kohtumise ja koostööni!

Liina Altroff
Võsu kooli direktor

Noorsootöö – kellele ja miks?

Noorsootöö ei ole pelgalt noorte vaba aja sisustamine ning neile meelelahutuse pakkumine. Seaduse järgi on noorsootöö noorele ehk 7–26aastasele isikule tingimuste loomine mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab tal vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda.

Noorsootöö korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest: noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid otsuste tegemisse. Tingimuste loomisel teadmiste ja oskuste omandamiseks lähtutakse noorte vajadustest ja huvidest. Noorsootöö põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel ning toetab noorte omaalgatust. Noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest. Noorsootööd ei tehta mitte ainult noortekeskustes, vaid ka tänaval, internetis, noorteühendustes ja koolis. Kaudselt on noorsootöötaja ka õpetaja, ringijuhendaja ja treener.

Noorsootöö korraldamise, sh rahaliste vahendite planeerimise eest vastutab kohalik omavalitsus (volikogu, valla- või linnavalitsus ning selle hallatavad asutused ja partnerid).

Programmi „Noorsootöö nähtavaks“ raames eestvedamisel toimus Vihula, Kuusalu ja Loksa noorte eestvedamisel 2. septembril Võsul noortefoorum. Foorumil arutasid noored koos kutsutud külalistega, kuidas saaks noor kogukonda panustada ning kuidas noorte omaalgatust ja aktiivsust tõsta. Foorumi tulemina tuleb noortelt sisend, millistel alustel noorte omaalgatus võiks KOV-is toimida ja kuidas erinevad osapooled panustavad protsessi.

Arutelud toimusid neljas valdkonnas, mis noori eriti puudutavad: probleemid ja kitsaskohad, karjäär ja tööõnn, vabatahtlikkus ning sotsiaalmeedia mõjud. Selgus, et suurimaks takistuseks noortele suunatud tegevustes osalemiseks on absoluutselt puudulik transport ümbritsevate asulate ning suurlinnade vahel. Näiteks peavad Loksa noored Rakvere ametikooli ühistranspordiga kohale sõitma Tallinna kaudu; Vihula valla noorteklubi tegevustes ei saa osaleda paljud kohalikud noored seetõttu, et puudub transport Võsule ja tagasi koju.

Noorte meelest on takistuseks ka see, et pole ruume, kus nad saaksid sõpradega aega veeta (eriti talvel) ning noortekeskused on liiga väiksed ja pannakse ebanormaalset vara kinni. Samuti selgus, et piiratud on vaba aja veetmise võimalused. Paljude erialade (spordi ja kultuuri valdkond) harrastajad ei saa oma alaga tegeleda, kuna ei ole vahendeid, kohta või juhendajaid.

Noored mõistsid, et ükski ei ole võimalik suuri eesmärke täita, kõik sünnib koostöös. Meelistegevustega on võimalik tegeleda vaid siis, kui saab teha seda rõõmuga ja vabast tahtest.

Paljud noored tunnistasid, et veedavad sotsiaalmeedias väga palju aega. Samas

selgus, et enamikule meeldib pigem jälgida teiste tegemisi kui enda ettevõtmisi jagada. Samuti tõdesid noored, et nende iidolitel on sotsiaalmeedias suur roll nii reklaaminäona kui eeskujuna. Kõige meeldivam üllatus grupitöös oli noorte tahe ise bränd luua ja sellele oma lugu juurde mõelda.

Vestlusringis vabatahtlikkusest nii kogukonnas kui laiemalt arutleti noorte motivatsioonist panustada vabatahtliku töösse ning selle olemuse ja vajalikkuse üle. Selgus, et noored sooviksid rohkem osaleda vabatahtlikuna erinevates ettevõtmistes, kuid sageli takistab seda info puudumine ning vähene kaasamine.

Selleks et mõistetak paremini noorsoo-

töö olemust, korraldab Kuusalu, Loksa ja Vihula valla kootöögrupp (Loksa KTG) kolmanda etapi programmist „Noorsootöö nähtavaks“. Kolmanda etapi tegevusena korraldatakse kolme omavalitsuse aktiivsetele noortele ja noortega igapäevaselt töötavatele inimestele. Parimate praktikatega tutvumine toimub Rõuges, kus tuuakse esile hästi toimivad koostöövaldkonnad. Koolituse eesmärk on anda sisend noorte omaalgatuse ja tunnustamise põhimõtetest ning luua noortevaldkonna koostöö hea tava.

Andres Truman

Head uut kooliaastat!

September on alati uute alguste ning seega ka muutuste aeg. Võsu kooli ja minu enda jaoks sel aastal eriti. Muutusi tajutakse ja nendega kohanetakse erinevalt, kuid iga muutus lõob harjumuspärase süsteemi paratamatult veidi segamini. Kindel on see, et kooliaasta on hooga käima läinud ning ei kulu kaua, kui muutunud olud hakkavad tunduma elu tavapärase osana.

Kandideerin Võsu kooli ja lasteaedade juhiks seetõttu, et Võsu kool ja sinne kogukond lähevad mulle väga korda. Olen tänulik kõigile, kes mind kandideerima innustasid ja konkursi käigus mind toetasid. Olen tänulik ka kooliperele, kes on aidanud mul võimalikult valutult sisse elada.

Minu senine töökoht oli Tervise Arengu Instituut, tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnas tegutsev teadus- ja arendusasutus, kus nähakse vaeva selle nimel, et inimesed õpiksid oma tervist rohkem väärtustama ja tervislikumalt elama. Võsu kooli juhiks kandideerima asudes tõdesin, et nii instituudis kui ka koolis on inimesi vaja ühtviisi märgata, harida, innustada ja tunnustada. Eelkõige on vaja aga inimestest hoolida.

Võsu kooliga seoses on mul kaks suurt ja palju väikeseid unistusi. Siinkohal suurtest: soovin, et Võsu koolist saaks veelgi enam päris Lahemaa kool, kus mets ja meri on õppetöö igapäevased osad. Teiseks soovin, et Võsu koolimaja saaks päriselt korda. Keskkond, kus me iga päev suure osa oma ajast veedame, avaldab olulist mõju nii kehale kui ka vaimule. Seetõttu olen kindlal veendumusel, et õpikeskkond peab muutuma tänapäevaseks. Kui me väärtustame oma lapsi ja õpetajad, peame pakkuma neile ka

Liina Altroff

väärt keskkonda.

Minult on päris mitu korda küsitud, millisenä näen ma Võsu kooli ühinenud Haljala vallas. Olen veendunud, et Võsu koolil on kindlalt välja kujunenud ja hästi eristuv nägu. Soovin, et Võsu kool jätkaks ka edaspidi iseseisva, sooja ja koduse koolina, kus kõikidele lastele pööratakse maksimumset tähelepanu ning arendatakse igaüht just tema võimete kohaselt. Panustan sellesse, et Võsu koolis pingutatakse veelgi enam koolirõõmu ja säravate silmade nimel. Võsu kool peab säilima tugeva, omanäolise ja liitklassideta koolina, tehes teiste piirkonnas asuvate koolidega tihedat koostööd.

Head kooliaastat meile kõigile!
Liina Altroff
Võsu Kooli direktor

Lauatennise seeria alustas

Järjekorras kuues Vihula valla lauatennise seeria-võistlus alustas. Et valla nimed muutuvad on sari nimetatud Võsu lauatennise seeriavõistluseks Võsu Kuus. Esimesel etapil osales 28 võistlejat. Võidu viis koju Maardu LTK-st **Anatoli Lans**. Teise koha sai Võsul esmakordselt viibinud Pärnu-Jaagupi mees **Madis Koit**. Kolmanda koha saavutas **Kristiina Andrejeva** Aseri Spordiklubist. Parima veterani tiitel omistati **Jaanus Lokotarile** Kadrinast. Parim noormängija oli **Siim Arak**. Vihula valla parim **Avo Seidelberg** jõudis üldarvestuses seitsmendale kohale. Järgmine etapp toimub 29. oktoobril.

LÄÄNE VIRU JÄÄTMEKESKUS

VÕTAB ERAISIKUTELT
LÄÄNE-VIRU MAAKONNAS (V.A LINNAD)

19–21. JA 26–28. OKTOOBRIINI

TASUTA VASTU
ASBESTI SISALDAVAID
JÄÄTMEID (ETERNIITI).

KOGUSED ON PIIRATUD.

VASTUVÕTT

ESMASPÄEVAST REEDENI 8–18
LAUPÄEVITI 9–17

LÄÄNE-VIRU JÄÄTMEKESKUSES
PIIRAL.

PROJEKTI RAHASTAB

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Ohtlike jäätmete kogumisring

29.10 .2017 korraldab MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus **ohtlike jäätmete kogumisringi** maakonna valdade territooriumidel.

Kogumisringil saab Vihula vallas ohtlikke jäätmeid sel aastal üle anda järgmistest kohtades: **Käsmu küla – Võsu alevik – Ilumäe küla – Palmse küla – Sagadi tee - Salatse küla – Annikvere küla.**

Täpsustatud info peatuskohtadest ja kella-aegadest leiata Vihula valla kodulehelt www.vihula.ee

Kogumisringi finantseerib SA Keskkonnainves-teeringute Keskus.

Haljala Vallavolikogu

Haljala Vallavolikogu istungil 19.09.2017. a.:
Istungil osalesid: Eleri Aitman, Siiri Heinpõld, Urve Kingumets, Kalju Kivistik, Rainer Lille ja Olev Lipp, Jaan Meerits, Peeter Orgmets, Margus Punane, Koidu Saamot, Kristel Strazdin, Riina Tamberg ja Anti Tõld.
Istungilt puudusid: Greete Toming ja Tiit Toming.

Otsustati:

1. delegeerida omavalitsustsüste ühiselt täidetavad ülesanded (maakonna arengu kavandamise, rahvatervise ja turvalisuse ning kultuurikorralduse valdkond) Lääne-Virumaa Omavalitsuste Liidule;
2. kinnitada Haljala valla 2017.a esimene lisaeelarve negatiivse kogumahuga miinus 1 222 622 eurot;
3. omandada tasuta Haljala vallale Vanamõisa külas Vanamõisa-Sauste tee katastriüksus;
4. nõustuda Vihula Vallavalitsuse poolt Ettevõtluse Arendamise SA programmi „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise toetus“ esitatud turismivaldkonna projekti „Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamine“ taotluse omafinantseeringu garanteerimiseks.

Vihula Vallavolikogu

Istung nr 48

Võsul, 14. septembril 2017 kell 16:00.

Istungil osales 11 volikogu liiget: Robert Aasa, Andrus Aasmäe, Anneli Alemaa, Urmas Einberg, Annika Hallimäe, Jaan Kruus, Hanno Nõmme, Kristel Tõnisson, Aarne Vaik, Aide Veinjärv ja Uno Öunapuu.
Istungil ei osalenud Gerly Herm ja Jüri Teppe.

Määrusega nr 63 kinnitati Vihula valla 2017. aasta lisaeelarve nr 2

Otsusega nr 190 garanteeriti Ettevõtluse Arendamise SA programmi „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise toetus“ turismivaldkonda esitatava projekti „Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamine“ tegevuste omafinantseeringu katmine kogusummas kuni 100 000 eurot.

Otsusega nr 191 muudeti Vihula Vallavolikogu 10.08.2017 otsuse nr 188 „Käsmu sadama rajamiseks hoonestusõiguse seadmise konkursi tingimuste kinnitamine“ lisa 1 järgmiselt:

- punkt 5.1. sõnastati: „Pakkumiste esitamise tähtpäev on 5. oktoober 2017 kell 10:00“;
- punkt 5.10. sõnastati: „Pakkumised avatakse punktis 5.2 nimetatud aadressil 5. oktoobril 2017 kell 10:05, pakkujal on õigus viibida pakkumiste avamise juures“.

Otsusega nr 192 loeti esitatud dokumentide alusel tõendatuks, et Eisma külas jätkuvalt riigi omandis oleval maal asuv puurkaev kuulub endise Eisma küla aianduskoooperatiiv „Mere“ jätkajale ja õigusjärglasele Aiandusühing Ranna MTÜ-le.

Otsusega nr 193 tunnistati peremehetuks varaks Sagadi külas asuvad ehitised: elamu ja majandushoone.

Otsusega nr 194

kehtestati Käsmu külas Kaskni maaüksusele koostatud detailplaneering.

Otsusega nr 195 kehtestati Võsu alevikus Mere tn 6a, 6b ja 8a maaüksustele koostatud detailplaneering.

Otsusega nr 196 astutakse mittetulundusühingu Harjumaa Ühistranspordikeskus liikmeks ja volitatakse mittetulundusühingut Harjumaa Ühistranspordikeskus läbi viima riigihanget Vihula valla avaliku liiniveo osutaja leidmiseks ning täitma riigihanke korraldamiseks ning ühistranspordiseadusest tulenevaid omavalitsuse õiguseid ja kohustusi.

Otsusega nr 197 delegeeriti alates 1. jaanuarist 2018 omavalitsustsüste ühiselt täidetavad ülesanded (maakonna arengu kavandamine ja selle elluviimine, rahvatervis ja turvalisus ning kultuurikorraldus) Lääne-Viru Omavalitsuste Liidule.

Järgmine korraline vallavolikogu istung toimub 12. oktoobril 2017 algusega kell 16:00.

Volikogu poolt vastuvõetud otsustega saab tutvuda valla kantseleis, raamatukogudes ja valla veebilehel: www.vihula.ee.

Haljala Vallavalitsus

Istungil 23.08.2017. a

1. Määrati augustikuu toimetulekutoetus seitsmele toetust vajavale isikule kokku summas 1879,47 eurot, ühekordne sotsiaaltoetus kuuele toetust vajavale isikule kokku summas 707 eurot ja riigieelarvest abivajavate isikute toimetuleku parandamiseks ühele perele 3500 eurot.
2. Suunati kaks isikut valla poolt osaliselt finantseeritavale hooldekoduteenusele.
3. Kinnitati uued sotsiaaltranspordi teenustasud ja kliendi omaosaluse suurus.
4. Otsustati lugeda kaksteist jäätmevaldajat erandkorras ja tähtajaliselt korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks.
5. Nõustuti RAGN-SELLS ASi jäätmeloo nr L.JÄ/329611 muutmise.
6. Anti osaühingule RHP RECREATIO tähtajatult üürile Haljala vallale kuuluv äriruum, aadressil Haljala alevik, Rakvere mnt 12.
7. Kinnitati Haljala valla 2018. aasta eelarve põhitegevuse kulude piirsummad.
8. Hüvitati Haljala vallale kuuluva tee seisundist tulenevalt tekkinud kahju.
9. Info Haljala aleviku liikluskorraldusest.

Istungil 30.08.2017. a

1. Esitati volikogule Haljala valla 2017 aasta esimese lisaeelarve muudatusettepanekud.
2. Otsustati lugeda seitse jäätmevaldajat erandkorras korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks ja kaksteist jäätmevaldajat perioodiliselt mitteliitunuks.
3. Otsustati võõrandada Aaspere külas asuv Kase tee 6 kinnistu kirjaliku enampakkumise korras ja kinnitati võõrandamise tingimused.
4. Määrati Kandle külas asuva Müürivälja maaüksuse uueks lähiaadressiks Mätliku.
5. Kinnitati Haljala valla 2017-2018 aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava.

Istungil 6.09.2017. a

1. Info õppeaasta algusest Haljala Lasteaias Pesapuu.
2. Info kooliaasta algusest Haljala Koolis.
3. Määrati ühele isikule tugiteenus.
4. Tehti volikogule ettepanek omandada vallale avalikku huvi omav Vanamõisa-Sauste tee teeosa pikkusega 761m.
5. Otsustati lubada jäätmevaldajal ühise jäätmemahuti kasutamine ja lugeda neli jäätmevaldajat erandkorras ja tähtajaliselt korraldatud jäätmeveoga perioodiliselt mitteliitunuks.

Kõigis kortermajades tekivad 1. jaanuaril korteriühistud

Uus korteriomandi- ja korteriühistuseadus (KrtS) jõustub 1. jaanuril 2018.a. Pooltes Eesti kortermajades puuduvad korteriühistud. Kõigis majades korteriühistute loomisega tahab seadusandja parandada elamute haldamist ning kehtestada ühesugused valitsemisreeglid kõikide elamute suhtes. KrtS rakendub kõikides majades, kus on moodustatud korteriomandid. Korteriomand koosneb reaalosast (elu- või mitteeluruum) ja sellega seotud kinnisasja kaasomandiosast. Ühistu tekib ka siis, kui kinnisasjal on ainult kaks korteriomandit või kui kõik korteriomandid kuuluvad ühele isikule. Uus seadus ja ühistu nõue ei kehti kinnisasjade suhtes, mis on kaasomandis mõtteliste osadena (näiteks igal omanikul on 1/4); ridaelamutes, kus iga elamuosa alla on moodustatud oma krunt ja majades, mille omanik on hooneühistu.

Kui korteriühistu on olemas, siis KrtS mõjutab teid vähe, sest senine ühistu jätkab tegevust. Kuigi uus seadus ei nõua otseselt põhikirja muutmist, tasub see siiski üle vaadata. Kui mõni olemasoleva põhikirja säte on uue seadusega vastuolus, siis kehtib selles osas seaduses sätestatu.

Kui korteriühistut ei ole, siis ühistu asutamine 2017. aastal ei ole kohustuslik. Kui te siiski soovite seda teha, peab korteriomanike enamik vastu võtma ühistu asutamise otsuse, kinnitama põhikirja, valima juhatuse ja kandma korteriühistu registrisse. Kui ühistut ei ole sel aastal asutatud, siis 01.01.2018. loob riik selle ise! Teie elamu korteriühistu kantakse automaatselt registrisse ja ühistu nimeks on teie kinnisasja aadress täiendiga KÜ. Kõik omanike ühise valitsemisega seotud õigused ja kohustused lähevad üle ühistule. Sellisel ühistul ei ole esialgu põhikirja ja maja valitsemine toimub otse KrtS sätete alusel.

Kui maja haldamiseks oli korteriomanike üldkoosoleku poolt enne 01.01. nimetatud valitseja (kinnisvarahaldusettevõtte, iseseisev majahaldur või keegi omanikest), siis alates KrtS jõustumisest on tema automaatselt juhatuse ülesannetes. 30. juuniks 2018. a tuleb registrile esitada andmed tekkinud ühistu juhatuse kohta (senise valitseja või

6. Anti MTÜle T&T Teraapia tähtajatult üürile Haljala vallale kuuluv äriruum aadressil Haljala alevik, Rakvere mnt 12.
7. Väljastati projekteerimistingimused Võle külas Kuusiku kinnistule elamu püstitamiseks.
8. Nõustuti Põdruse külas Anni katastriüksuse jagamisega kaheks katastriüksuseks Anni ja Annipõllu.

Istungil 11.09.2017. a

1. Otsustati nõustuda päevakeskuse kolimisega lasteaia loovustoa ruumidesse.
2. Esitati Viru Maakohtule avaldus vanemate hooldusõiguse piiramiseks ja eestkostja määramiseks.
3. Määrati ühele õpilasele huvihariduse toetus kooliteenuse ja õppemaksu maksumuse hüvitamiseks 2017/2018 õppeaastal.
4. Otsustati lugeda kolm jäätmevaldajat erandkorras ja tähtajaliselt korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks.
5. Anti kasutusluba Aukülas Undi kinnistul asuvale reovee biopuhastile.
6. Otsustati anda Haljala Kooli töötajatele pikendatud põhipuhkust.
7. Nimetati vallavalitsuse esindajaks Haljala Lasteaed Pesapuu hoolekogus vallavanem Leo Aadel ja kinnitati hoolekogu koosseisus: vallavalitsuse esindaja Leo Aadel, pedagoogilise nõukogu esindaja Tiina Uukivi ja lastevanemate esindajad Piret Pärtli, Kristiina Antonis, Katri Reineberk, Risto Moor, Meelis Kuzma, Annely Põld, Kristiina Nauts, Piia Liiv, Mirjam Abel.
8. Kinnitati Haljala Lasteaed Pesapuu töötajate koosseis tagasiulatuvalt alates 1. septembrist 2017.
9. Tehti volikogule ettepanek astuda mittetulundusühingu Harjumaa Ühistranspordikeskus liikmeks ja volitada viimast täitma ühistranspordiseadusest tulenevaid omavalitsuse õiguseid ja kohustusi ning esitada vastav eelnõu.
10. Seoses maavalitsuste tegevuse lõpetamisega ja maavalitsuse ülesannete üleandmisega kohalikule omavalitsusele tehti volikogule ettepanek anda seadusega omavalitsustsüste ühiselt täidetavate ülesannete nagu maakonna arengu kavandamine ja selle elluviimise suunamine ning rahvatervise ja turvalisuse valdkondade ja maakonna kultuurikorralduse valdkondade ülesanded alates 1. jaanuarist 2018 täitmiseks Lääne-Virumaa Omavalitsuste Liidule ja esitati.
11. Tehti volikogule ettepanek nõustuda Võsu ranna puhkeala tugitaristu rajamise projekti omafinantseeringu garanteerimisega ja esitati vastav eelnõu.

uue valitud juhatuse andmed). Juriidiline isik (haldusettevõtte) võib ka tulevikus üldkoosoleku otsusel olla juhatust asendav organ (valitseja).

2017. a jooksul selgita välja, kas Sinu korterelamus on korteriühistu asutatud! Kui te ühistut ise ei asuta, siis kontrollige, et oleks kehtiv üldkoosoleku otsus valitseja nimetamise kohta. Kui keegi majaelanikest faktiliselt kogus remondifondi vahendeid või sõlmis ütlelektri- ja veelepingud enda nimel ja te soovite, et ta jätkaks uuel aastal ühistu juhatuse liikmena, siis nimetage ta käesoleval aastal ametlikult korteriomanike üldkoosoleku otsusega valitsejaks.

Kui majas on kuni 10 korteriomandit või kuuluvad kõik korteriomandid ühele isikule, siis ei pea juhatust valima ja registrit teavitama – korteriomanikud esindavad ühistut sel juhul ühiselt või mõnele omanikule antud volikirja alusel. Soovitav on siiski ka väikestes majades juhatust valida ja registrisse kanda. Kuni 10 korteriomandiga elamu ühistu võib pidada kassapõhist raamatupidamist ja ei pea esitama majandusaasta aruannet.

Mitme kinnisasja majandamiseks enam ühte korteriühistut asutada ei saa. Olemasolevad mitme kinnisasja korteriühistud jagunevad mitmeks ühistuks, kui 31. detsembriks 2016. a ei võetud üldkoosolekul vastu teistsugust otsust.

Kõiki korteriühistu dokumente või teateid saab korteriühistute registrile esitada ettevõtjaportaali (ettevotjaportal.rik.ee) või notari kaudu. Registrikande eest tasutakse riigilõivu.

Lisateave ja abi korteriühistu asutamisel Eesti Omanike Keskliidust või esita oma kirjalik küsimus meie nõustamiskeskuses [Üiguskindlus](http://www.omanikud.ee/uus-korteriomandi-ja-korteriuhistuseadus). Loe ka täpsemalt www.omanikud.ee/uus-korteriomandi-ja-korteriuhistuseadus.

Priidu Pärna

Eesti Omanike Keskliidu esimees

Eesti Omanike Keskliit

22. augusti 2017 istungi nr 36 kokkuvõte

- Võtta vastu Võsu aleviku Kalda 16 maaüksusele koostatud detailplaneering ja korraldada planeeringu avalik väljapanek.
- Väljastada ehitusluba Karepa küla Kullo noortelaagri kinnistu puhkemaja ümberehitamiseks. Väljastada ehitusluba Karula küla Karulaane kinnistule puurkaevu rajamiseks. Väljastada ehitusluba Natturi küla Liiva kinnistule puurkaevu rajamiseks. Väljastada ehitusluba Rutja küla Tannu kinnistule puurkaevu rajamiseks. Väljastada ehitusluba Võhma küla Kanguste-Tennukeste kinnistu töökoja laiendamiseks.
- Anda nõusolek Võhma külas asuvate kinnistute Nõugaste-Sepa ja Suur-Kanguste piiride muutmiseks.
- Kinnitada Võsu Kooli direktoriks alates 30.08.2017 Liina Altroff.
- Kehtestada sotsiaaltranspordi teenustasud ja kliendi omaosaluse suurus.
- Kooskõlastada Natturi külas Vanaõue kinnistule rajatava puurkaevu asukoht.
- Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastuseks.
- Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest perioodiliseks vabastuseks vastavalt esitatud avaldustele.
- Anda luba ühise jäätmemahuti kasutamiseks vastavalt esitatud avaldustele.

30. augusti 2017 istungi nr 37 kokkuvõte

- Kinnitada Vihula raamatukogu inventuurikomisjoni poolt 16.08.2017 koostatud inventuuriakt nr 5 ja lubada teavikukogust puuduolevad 30 eksemplari kustutada.
- Kinnitada volikogu sotsiaal- ja hariduskomisjoni ettepanekud järgmiselt: maksta rehabilitatsioonitoetust ühele puudega inimesele summas 120,84 eurot; maksta rehabilitatsioonitoetust kolmele eakale inimesele kokku summas 276,98 eurot; maksta küttetoetust kahele eakale inimesele kokku summas 224 eurot; maksta küttetoetust ühele puudega inimesele summas 224 eurot; maksta ühekordset toetust kolmele puudega inimesele kokku summas 262,10 eurot.
- Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastuseks. Mitte nõustuda korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamisega. Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest perioodiliseks vabastuseks vastavalt esitatud avaldustele. Anda luba ühise jäätmemahuti kasutamiseks vastavalt esitatud avaldustele.
- Vallavalitsus otsustas esitada volikogule järgmised eelnõud: „Eisma külas jätkuvalt riigi omandis oleva maal asuva puurkaevu arvele võtmise“ ja „Sagadi külas asuvate ehitiste peremehetuks varaks tunnistamine“.
- Väljastada ehitusluba Vainupea küla Jõeäärse kinnistule puurkaevu rajamiseks. Väljastada ehitusluba Võsupere

küla Mehaanikakoja kinnistu viihalli laiendamiseks.

- Võtta vastu Palmse küla Päikesevälja maaüksuse detailplaneering ja korraldada planeeringu avalik väljapanek. Võtta vastu Käsmu küla Neeme tee 70 ja 70a maaüksuste detailplaneering ja korraldada planeeringu avalik väljapanek.

6.september 2017 istungi nr 38 kokkuvõte

- Maksta ranitsatoetust Vihula valla I klassi minevatele lastele à 100 eurot.
- Määrata XXX kuni 28.02.2019 koduteenus.
- Suurendada OÜ Vihula Valla Veevärk osakapitali 10 000 euro võrra.
- Kinnitada 29.08.2017 koostatud Võsupere raamatukogu raamatute kustutusakt nr 17001 ning anda nõusolek raamatukogust 401 eksemplari kustutamise kohta.
- Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastuseks. Mitte nõustuda korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamisega. Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest perioodiliseks vabastuseks vastavalt esitatud avaldustele. Anda luba ühise jäätmemahuti kasutamiseks vastavalt esitatud avaldustele.
- Vallavalitsus otsustas esitada volikogule järgmised eelnõud: „Vihula valla lisaeelarve nr 2 kinnitamine“, „Omafinantseeringu katmise garanteerimine“, „MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskuse liikmeks astumine ja haldusülesannete täitmiseks volitamine“, „Omavalitsusüksuste ühiselt täidetavate ülesannete delegeerimine Lääne-Viru Omavalitsuste Liidule“, „Käsmu sadama rajamiseks hoonestusõiguse seadmise konkursi tingimuste muutmise“, „Nõusoleku andmine hüpoteegi seadmiseks“.

12. september 2017 istungi nr 39 kokkuvõte

- Kooskõlastada Koolimäe külas Kolima-Jüri kinnistule rajatava puurkaevu asukoht.
- Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastuseks. Mitte nõustuda korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamisega. Anda luba korraldatud jäätmeveoga liitumisest perioodiliseks vabastuseks vastavalt esitatud avaldustele. Anda luba ühise jäätmemahuti kasutamiseks vastavalt esitatud avaldustele.
- Väljastada ehitusluba Karula küla Mäeotsa kinnistu elamu laiendamiseks. Väljastada ehitusluba Vainupea küla Odraksi kinnistule puurkaevu rajamiseks.
- Algatada detailplaneeringu koostamine Käsmu küla Neeme tee 24a maaüksusele.

13. september 2017 istungi nr 40 kokkuvõte

- Määrata vallavanema asendajaks tema töövõimetuslehel viibimise ajaks arendusnõunik Anneli Kivisaar.

KÄSMU SADAMA RAJAMISEKS
HOONESTUSÕIGUSE
SEADMISE KONKURSS

Vihula Vallavalitsus kuulutab välja **Käsmu sadama rajamiseks hoonestusõiguse seadmise konkursi**.

Pakkumuste esitamise tähtaeg on 5.oktoober 2017 kell 10. Konkursi tingimustega saab tutvuda valla veebilehel www.vihula.ee

Valimistepäeval, 15. oktoobril
on Haljala valla Aaspere ja
Essu kandi rahvale käigus
bussiringid:

Aaspere ring	
Aaspere mõis	11.00
Aaspere keskus	11.05
Liiguste bussijaam	11.10
Kõldu keskus	11.20
Nõtke	11.25
Kavastu Tuvitorn	11.25
Jalumäe	11.30
Sauste	11.35
Vanamõisa	11.35
Naaritsa	11.40
Haljala	

Tagasisõit Rahvamaja juurest kell 13.00

Põdruse – Kandle ring	
Aasu	12.00
Arkna teerist	12.05
Põdruse	12.10
Essu kauplus	12.15
Tammispea tee	12.20
Varangu keskus	12.25
Pehka	12.30
Aaviku	12.35
Kandle mõis	12.45
Võle	12.50
Haljala	

Tagasisõit Rahvamaja juurest kell 14.00

KANDIDAATIDE KOONDNIMEKIRI

Haljala vald VALIMISRINGKOND NR 1

Eesti Keskerakond

- nr **101** JAAN MEERITS
nr **102** LINDA HINRIKUS
nr **103** URMAS EINBERG
nr **104** ELLIS KALAMETS
nr **105** ERIK KESKKÜLA
nr **106** GALINA KRIVORUTŠKO
nr **107** JAAN KÄNNA
nr **108** MAIRE MURUVEE
nr **109** EERO MANDEL
nr **110** EPP OJALILL
nr **111** TARMO NUIJA
nr **112** KOIDU SAAMOT
nr **113** RAIVO REINIKE
nr **114** MEELI TAMBERG
nr **115** REIN REIMKEL
nr **116** IVAR SAARMA
nr **117** AIVAR MAURER

Eesti Konservatiivne
Rahvaerakond

- nr **118** LEO BERGSTRÖM
nr **119** AARNE VAIK
nr **120** ELISABETH ORGMETS
nr **121** VIRKO SIRKEL
nr **122** AIVAR NAEL
nr **123** ALDIS NEELOKSE
nr **124** ANDRES MÜLLA
nr **125** RIHO SARAPUU
nr **126** OLAVI KASEMAA
nr **127** PILLE BERGSTRÖM

Valimisliit PLAAN A

- nr **128** VELLO VÄINSALU
nr **129** TRIIN TOMING

- nr **130** KRISTEL TÕNISSON
nr **131** ANTI PUUSEPP
nr **132** PRIIT RÄTSEP
nr **133** NEEME KUNINGAS
nr **134** GERLY HERM
nr **135** PAUL LETTENS
nr **136** IVICA EDNAŠEVSKY
nr **137** AHTI BACHBLUM
nr **138** LEMBO PIKKAMÄE
nr **139** MÄRT EINPALU
nr **140** SWEN PAHKLA
nr **141** AGE KUUSEMETS
nr **142** HELGI POHLAK
nr **143** HELI HAINAS
nr **144** MAIE KAJA
nr **145** LAINE ANTONIS
nr **146** TAISI LEHTMETS
nr **147** ERKKI SALAK

Erakond Isamaa ja Res
Publica Liit

- nr **148** ANNELI ALEMAA
nr **149** TEA TREUFELDT
nr **150** KRISTEL STRAZDIN
nr **151** JAAN KRUUS
nr **152** URVE ROSENBERG
nr **153** MADIS OJALIIV
nr **154** MARGE TAMBIK
nr **155** ENNO TAMMEMÄE
nr **156** ANNELY PÖLD
nr **157** ALEKS STRAZDIN
nr **158** MONIKA KREEK
nr **159** JÜRI UNDUSK
nr **160** LEA AASA
nr **161** AIDER VOOGLA

Eesti Reformierakond

- nr **162** LEO AADEL
nr **163** UNO ÕUNAPUU
nr **164** HELIN TAMM
nr **165** ARVI ÖÖPIK
nr **166** KRISTA KEEDUS
nr **167** MARE RAJA
nr **168** GREETE TOMING
nr **169** KAILI KÜTT-SEMJONOV
nr **170** ANTI TÖLD
nr **171** JÜRI TEPPE
nr **172** KRISTJAN ALANURME
nr **173** EHA SIRELBU
nr **174** VIIVI VOORAND
nr **175** TOOMAS VAREK
nr **176** INGE LAIV
nr **177** MADIS MÜLLA
nr **178** IVAR LILLEBERG
nr **179** PEEP TÕNISSON
nr **180** ALVAR JÕE
nr **181** STEN KARRO
nr **182** MALLE LAOS
nr **183** ANDRUS MILL

Valimisliit Maheda

- nr **184** MARGUS PUNANE
nr **185** RAINER LILLE
nr **186** JÜRI SIKKUT
nr **187** SIIRI HEINPÖLD
nr **188** RIINA TAMBERG
nr **189** URVE KINGUMETS
nr **190** ELERI AITMAN
nr **191** LIINA-KRISTIINA SUVOROVA
nr **192** PEETER ORGMETS
nr **193** KALJU KIVISTIK
nr **194** MEELIS KUZMA
nr **195** KRISTO LIPP

- nr **196** AVO BERGSTRÖM
nr **197** MARGUS LAIGU
nr **198** MADIS PILV
nr **199** MARIO KÜTT
nr **200** SVEN RANNAR
nr **201** MARTTI SAMOLBERG

Valimisliit Vaba Vallakodanik

- nr **202** ANNES NAAN
nr **203** MERLI TAMMI-JÕEVEER
nr **204** TIIT PAJUSTE
nr **205** AIDE VEINJÄRV
nr **206** ROBERT AASA
nr **207** ANDRUS AASMÄE
nr **208** KRISTJAN ALTROFF
nr **209** ANNIKA HALLIMÄE
nr **210** ÜLLE KAJANDO
nr **211** RIINA KENS
nr **212** KALJU KIVI
nr **213** HELEN KOOL
nr **214** HEIKKI KOORT
nr **215** SIRJE KORNEL
nr **216** KAIE KRUUSMAA
nr **217** RUUDO LIIS
nr **218** HANNA NÕMM
nr **219** HANNO NÕMME
nr **220** VIRGE ONG
nr **221** TÕNIS SINILA
nr **222** EGON SPRIIT
nr **223** ANDRES TRUMAN
nr **224** LII UNDUSK
nr **225** VIIVO VÖLU
nr **226** URMAS OSILA

Üksikkandidaadid

- nr **227** HANNES SAKSEN
nr **228** TAIMO HEINBERK

Küsimused kandideerivatele erakondadele, valimisliitudele ja üksikkandidaatidele

- 1. Millised kahte valda – Haljala ja Vihula valda – ühendavad jooned teevad ühisvallast ühtse ja tugeva valla?
- 2. Mis on valitsemisperioodi 2013–2017 parim tegu: 1. Haljala vallas ja 2. Vihula vallas?
- 3. Kes on teie volikogu esimehe ja vallavanema kandidaat?
- 4. Mida ja kuidas oleksite teinud teisiti Haljala ja Vihula vallas perioodil 2013–2017?
- 5. Kas uus volikogu peaks leppima valitsuse poolt pakutud valla nimega?
- 6. Milline saab olema ühise valla kõige valulisem probleem ja kuidas kavatsete selle lahendada?

Eesti Keskerakond

1. Meie inimesed. Meil on palju tublisid ja teotahtelisi inimesi. Geograafiliselt soodne asukoht ning loodusrikkused, mis paljuski tänu Lahemaa rahvuspargile hästi on säilinud. Kindlasti kultuuripärand, mille üle uhkust tunda. Oluline on seda kõike osata väärtustada, hoida ja esitleda.

2. Haljala vallas on kiiduväärt katlamaja üleviimine keskkonnasäästlikule hakkepuidule. Vihula vallas sai valmis kaua oodatud ja ammu lubatud Võsu-Käsmu kergeliiklustee. Kui Omnival (AS Eesti Post) oli kindel plaan Võsu postkontor 2015. aasta algusest sulgeda, siis vaid tänu keskera-kondlaste südikale tegutsemisele on see postkontor täna veel alles.

3. Volikogu esimehe kohale on meil väarikas kandidaat olemas – **Jaan Meerits**. Meie nimekirja esinumbril on nii teadmisi kui kogemusi, et sellel kohal hästi hakkama saada. Vallavanema valimiseks teeme ettepaneku korraldada konkursi, et olla kindel, et saab valituks parim võimalikest kandidaatidest.

4. Juhtimine peaks olema avatum, inimeste arvamusega tuleb arvestada ja infoliikumist tuleb parandada. Asjaajamine peab olema korrektne ja huvide konfliktideta. See on elementaarne, kuid ikka on vajakajäämisi. Koostööd peab olema rohkem! Vihula vallal oli päris hea koalitsioonileping, kuid ligi pooled punktid on endiselt täitamata. Hea mees, kes lubabki, kuid vaja oleks rohkem tegusid. Meie oleme valmis tegema, see-juures ausalt ja avatult. Kui rääkida

konkreetselt, siis meie ei oleks sulgenud Haljala gümnaasiumi, pigem püüdnud leida võimalusi, kuidas paremal tasemel jätkata. Võsupere kanalisatsioonitrassi ehitus on kahetsusväärselt kaua veninud. Vett ja kanalisatsiooni ootavad teisedki piirkonnad. Kuidas mujal Eestis on need asjad kiiremini saadud korda? Murekohti on .

5. Lahemaa vald kõlab hästi, kuid ega ka Haljala valla nimel midagi viga ole. Seda teemat võiks veel arutada. Valda iseloomus-tavas tunnuslauses peaks Lahemaa kahtle-mata sees olema.

6. Noorte lahkumine. See on kõige põle-tavam probleem, sest kui ei ole noori, siis ei sünni ka lapsi ja me jäämegi vananevaks vallaks. Tänapäeva moodsad sidevahendid võimaldavad teha edukalt kaugtööd, ennus-tatakse radikaalseid muutusi tööturul, mis võimaldavad paindlikke töövorme. Üha popimaks muutub suve- või maakodu omamine, kus ollakse mingi kindla perioodi paiksed. Ühendatud Haljala vallas on väga palju selliseid peresid. Nendega tuleks luua tihedam kontakt, töötada ühiselt välja mugavamad ja kvaliteetsemad teenused meie kõigi jaoks. Tähelepanu hariduse ja kultuuri, terviseedendamise ja arstiabi kättesaadavuse, transpordi ja heakorra, ettevõtluse- ja ettevõtlikusele suunatud teenuste arendamisele. Kõigi elukaare-teenuste taset tuleb tõsta!

Ülioluline on valla oskuslik majanda-mine. Iga samm peab olema hoolikalt kaalutletud. Tühje lubadusi meie ei anna. Teised lubavad, meie teeme!

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

1. Ühisvald tuleks muuta ligitõmbavaks noortele peredele ja ettevõtjatele ning vältida osade valla piirkondade ääremaastumist.

2. Kõigi jaoks parimat tegu on raske määratleda, jäägu see valija otsustada.

3. Volikogu esimees peaks olema valijatelt enim hääli saanud kandidaat. Meie vallavanema kandidaat on **Leo Bergström**.

4. Oleksime rohkem kaasanud valla elanikke oluliste otsuste langetamistel, tagades sellega raha otstarbekama kasutamise ning

vahendite piirkonniti ebaproportsionaalse jaotamise vältimise.

5. Haljala kihelkond hõlmas Virumaal nüüdse Haljala ja Vihula valla, seega on valitsuse poolt pakutud ühisvalla nimi igati põhjendatud.

6. Probleemiks on kindlasti ääremaade külade ja valla koostöö. Vald peab oma tegevuses kaasama külakogukondi ja seltsinguid, vajadusel korraldama rahvahää-letusi.

Eesti Reformierakond

1. Koostöö on juba varem hästi toiminud, see annab lootust, et toimib ka edaspidi. Kuna mõlemad vallad on logistiliselt omavahel vägagi seotud ja olulisi valdu eraldavaid looduslikke või tehisklikke tõk-keid ei ole, siis juba praegu on inimesed harjunud liikuma ühest vallast teise. Nii on ühisvald juba praegu kahe ühineva valla elanikele ühiselt omane. Oluline on muidugi ka see, et peale valimisi oleks volikogus esindatud ühisvalla eri piirkondade inime-sed, et ei tekiks kallutatust ühe või teise ala suhtes. Ja kindlasti peab nii mõnesidki teemasid vaatama hoopis mitte valla seisukohast vaid vähemalt maakonna ulatuses, sest rahvaarvult ühe Eesti väik-seima vallana peab olema ikka visioonilt suur.

2. Haljala vallas uue koolimaja ehituse kavandamine ja projekteerimise alustamine, Võsul kindlasti kergliiklustee valmimine.

3. Vallavanema kandidaat on **Leo Adel**, volikogu esimehe kandidaat selgub läbi-rääkimiste käigus.

4. Jälle ehituste teema, aga mis parata. Koolitaotluse protsess on olnud liiga büro-kraatlik ja pikk, mistõttu vajanud liiga palju

pühendumist ühele eesmärgile. Samuti on munitsipaalimaja teema üleval olnud nii kaua ja nii erinevate osapoolte programmides, mistõttu oleks sellega ikka pidanud vähemalt alustama. Võsu sadam on tore asi küll, aga sinna on liigselt valla auru läinud teiste oluliste arendustegevuste arvelt ja liiga palju on olnud “eesmärk pühendab abinõu” laadset lähenemist.

5. Lahemaa nimi on turuduslikult tugev nimi kuid ühinemise käigus on vaidlus nime osas läbi vaieldud ning edasikaebamisele ei kuulu.

6. Haridusvõrgu korraldamine ja seeläbi jätkusuutlikkus, mille kõik lahendused ei pruugi olla kõigile meeltnõõda. Suurt rõhku tuleb panna lasteaeadele ja alghari-dusele, et noortel peredel oleks siin väga hea lapsi kasvatada. See omakorda tagab tugeva põhihariduse jätkamist kodu lähedal. Suuremad kitsakohad on seotud liikumis-võimalustega, tööjõupuudusega ning töö hooajalisusega. Tööjõunappus on suur probleem ja maapiirkonnas oma autoga liikumine tähendab, et madalamapalgali-sematele töökohtadele ei ole kedagi võtta. Peaksime mõtlema uudset tüüpi ühis-transpordilahenduste ja liikumisvalikute peale.

Valimisliit PLAAN A

1. Ühtse ja tugeva valla teevad inimesed, kes siin elavad. Vihula ja Haljala valla inimesi seovad paljud ajaloolised side-med. Alates sellest, et suures osas on tegemist ühe ajaloolise kihelkonnaga, meid seovad ühised kultuuri- ja haridus-elu puudutavad väärtushinnangud. Täna-päeval on meie inimesed seotud ka läbi ettevõtluse, mida võiks nimetada meie ühiseks majandusruumiks. See on pakkunud paljudele ka võimaluse jääda kodukohta, kas siis tööandja või töövõtja rollis.

2. Hea, et Haljala koolimaja on veel alles ja valgusfoor on asendatud ringristmi-kuga.

Võsu Kooli hoidmine liitklassideta põhikoolina ja Võsu-Käsmu kergliiklus-tee rajamine.

3. Volikogu esimees: **Vello Väinsalu**
Vallavanem: **Tiit Toming**

4. Haljalas oleks tulnud Haljala Kooliga seotud küsimustes rohkem kaasata vallaelanike arvamust ja leida nii emotsionaalselt kui ka majanduslikult tasakaalukam lahendus.

Vihula vallas oleks tulnud oluliselt heaperemehelikumalt suhtuda avaliku raha kasutamisse ja teha seda kõigi vallaelanike huvides. Väga halvaks näiteks on korruptsioonimaiguline avaliku raha kasutamine Võsu sadama-

hoone/restorani ehitamisel, kus vald on loobunud arusaamatutel põhjustel oma varast vallaametnike ja volikogu liikme-tega seotud MTÜ kasuks.

Kahjuks on mõlemas vallas olnud valla poolt tehtud investeeringud liiga vallakeskuse (Haljala, Võsu) huvides. Ülejäänud piirkondade investeeringud on jäänud taas “ootelehele”.

Meie oleksime kindlasti rohkem lähtunud investeeringute kavandamisel ja teostamisel piirkondade võrdsema kohtle-mise printsiibist.

5. Võib, aga ei pea. Samas, see ei ole kindlasti TOP 10 teema.

6. Igasuguste liitumiste puhul on alati kõige valulisemaks probleemiks ühtse kogukonnatunde ehk ühtse identiteedi tekitamine. Siin aitab ainult võimalikult paljude vallaelanike kaasamine. Valimis-liit PLAAN A on tulnud välja KÜLAKO-GUDE ideega ja selles ühtekuuluvustunde loomise protsessis on väga oluline see idee võimalikult kiiresti ellu viia. Ülevallaline identiteet algab juba küla tasandilt. Kui me toetame igati külakogukondi ja arvestame nende huvidega, siis on tagatud ka hea koostöö ja ühiste huvide eest seismine. Kui valla igal elanikul, igal külal ja piirkonnal läheb hästi, läheb hästi ka vallal tervikuna ja meil on põhjust uhke olla oma valla üle.

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

1. Kõige olulisemaks peame mõlema valla kogukondade soovi ühiselt koos uues olukorras ehk uues vallas tegut-seda.

2. Haljala vallas positiivse rahastamise otsus koolihoone ehitamiseks ja Vihula vallas Võsu-Käsmu kergliiklustee.

3. Volikogu esimehe kandidaat on **Anneli Alemaa** ja vallavanema kandi-daat on **Tea Treufeldt**.

4. Vihula vallas on olnud põhitähele-panu Võsu objektide arendamisel, kuid vald on laiem üksus kui Võsu ja valla maksumaksjad ootavad tähelepanu ning panustamist ka teistesse kohtadesse.

Vihula vallas oleksime enam panustanud kooli füüsilise keskkonna arendamisse, renoveerinud hoone ja remontinud klassid ning sisustanud klassid kaasaegse tehnikaga. Mõlemas koolis oleksime enam tähelepanu pööranud ettevõtlusõppele, oleksime toetanud koole nõu ja jõuga ettevõtlus-õppe sisseviimisel ja arendamisel, oleksime aidanud organiseerida õppe-ekskursioone ettevõtetesse.

Mõlemas vallas oleksime suunanud rohkem tähelepanu sisulisele koostööle ettevõtjatega, tunnustanud ja tutvus-tanud valla ettevõtjaid laiemalt, korral-danud ümarlaudasid, organiseerinud valla ettevõtjate võrgustiku, populari-seerinud ameteid ja tutvustanud õpilastele ettevõtjaid ning ettevõtteid jne.

Ettevõtluse alustamise turgutamiseks oleksime toetanud alustavaid ettevõtjaid ettevõtluse alustamise toetusega valla poolt.

Sotsiaaltöö valdkonnas oleksime pööranud suuremat tähelepanu sotsiaal-töötaja(te) suhtlemisele abivajajatega. Isegi, kui abi ei saa anda materiaalses mõttes, siis hea sõna ja osavõtlikkus aitavad abivajajat emotsionaalselt. See-tõttu peame suhtlemist väga oluliseks sotsiaaltöö osaks.

Kestev probleem on olnud teede hooldus ja remont. Kruusateed on auk-likud ja lõhuvad masinaid. Talvisel ajal on probleemiks lahti lükkamata teed. Selle probleemi lahendamiseks oleksime koostanud kogukondadega läbiarutatud ja reaalse teede remondi kava ja seda ka järginud. Talvisel ajal oleksime korral-danud tööd nii, et töölemineku ajaks oleks kõik teed lahti lükatud.

5. Ei ole põhjust kahelda nime sobivuses. Haljala nimi oli kihelkonna nimi ja sobib hästi ka uue ühisvalla nimeks.

6. Kõige suurem probleem saab ilmselt olema koostöö uute strateegiliste otsuste kokkuleppimine, mida ja kuidas teha järgneva viie, kümne ja kahekümne aasta perspektiivis. Lahendus peitub suhtle-mises, valijate soovidega arvestamises ja selgitamises. Otsuseid ei tohiks teha enam kabineti uste taga, vaid läbiräägitult mõlema kogukonnaga ehk oma valijatega.

Valimisliit Maheda 1. Haljala ja Vihula on ajalooliselt ja kultuuriliselt väga tihedalt seotud piirkond, seda sajandeid ühe kihelkonnana, lähemast minevikust nostalgilise Viru kolhoosi osadena ja tänapäeval ühise tõmbekeskuse ja aina tihedama omavahelise koostöö läbi. Aja jooksul on inimestel kujunenud ühesugune mõttelaad, sarnased väärtused ja hoiakud. Ühisvalla teevad tugevaks lisaks sarnasustele mõlema naabri individuaalsed tugevused, mis täiendavad ühist tervikut. Haljalas on hästi arenenud tugi- ja sotsiaalstruktuur igas vanuses inimestele, kaasaegne töö- ja elukeskkond, ajaga kaasas käivad tööstus- ja põllumajandusettevõtted. Lähiajal tuleb Haljallasse ka uus, kaasaegne koolimaja. Vihulal on lisaks veel rikkalik looduskeskkond, ajaloolised mõisad, puhke- ja turismiobjektid koos arvukate kultuuri-sündmustega. Vihula külaliikumine tugevate külavanematega seisab südikalt ääremaastumise vastu – on ju iga vald just nii tugev, nagu tema kõige kaugem küla. Geograafiliselt-logistiliselt asub Haljala väga soodsas maantee ristumiskohas, kust on võimalik mugavalt liikuda nii Rakvere, Tallinna kui Ida-Virumaa suunas. Vihulal on omakorda sada kilomeetrit rannajoont paljude sadamatega. 2. Haljala vallas on märkimisväärsim kindlasti uue koolihoone projekti algatamine, aga ka tsentraalkütte 20-protsendine hinnalangus tänu katlamaja hakkepuiduküttele üleviimisele, tasuta toitlustamine lasteaias, sportimise ja liikumise taaselustamine eestvedaja rakendamise näol, perearstikeskuse säilitamine, Haljala kiriku uue kivipõranda ehitamine. Kõik need olulised teod viidi ellu Maheda valimisliidu eestvedamiselt ja toetusel. Vihula valla puhul ei saa üle ega ümber fantastilisest Võsu ja Käsmu vahelisest kergliiklusteest. Ka paistab Vihula vald silma paljude suviste kultuuri- ja spordisündmustega.	3. Volikogu esimehe kandidaat on 8 aastat Haljalas seda ametit edukalt pidanud Margus Punane. Vallavanema kandidaat on 30-aastase elukogemusega võimekas ja asjatundlik kohalik inimene Meelis Kuzma. 4. Haljalas on jäänud piisava tähelepanu ja ressursita kooli staadion, mis avati juba 12 aasta eest, ent jooksurada katavad siiani päevinäinud kummiplaadid. Ka ei saanud lõppeval perioodil Haljala vallas valmis ükski uus kergliiklustee. Vihula vallas ei ole kogu rannaala potentsiaal kasutatud. Inimesed käivad hea meelega rannas, kuid probleeme on ligipäasetavuse ja parkimisega. 5. Haljala kui ajalooline kihelkonna nimi on sobiv, ühendades minevikku tänapäevaga. Samas on nimel eelkõige sümboolne tähendus ja selle üle ei peaks ebaproportsionaalselt palju vaidlema. Olgu valla nimi mis tahes, nii Haljala kui Vihula jäävad kohanimena alati alles. 6. Üldine mure on kahanev elanike arv, millega kaasneb omakorda tulude ja võimaluste vähenemine. Kohalik omavalitsus saab teavitada inimesi sinne piirkonna võimalustest, et nad valiksid oma koduks just selle kandi. Samuti on oluline motiveerida inimesi, kes elavad meil, kuid on registreeritud mujal, korrigeerima oma registriandmeid. Kui meil on inimesed, tuleb kõik nende inimeste heaoluks vajalik juba niikuinii, kuna see ongi ju meie kõigi jaoks. Lahenduse oluliseks osaks on olemasoleva haridusvõrgu mahu säilitamine ja kvaliteedi tõstmine. See sisaldab uue kooli-kompleksi ehitamist, aga ka õpilaste ja õpetajate motiveerimist. Hariduse puhul on kõige olulisem selle sisu ja kvaliteet, mida toetavad mitmekesised õppevahendid, kaasaegne õppekeskkond ja kvalifitseeritud õpetajaskond. Nii lasteaedades kui koolides tuleb koos haridusasutuste juhtidega need tingimused tagada.	
Üksikkandidaat Taimo Heinberk 1. Põliselanikuna olen seisukohal, et vald peab olema inimsõbralik ja oma elanikest hooliv tegus omavalitsus. Tugevat lubavad need, kes nõrka juhtisid.	2. Haljala vallas ei ole. Seisak ehk peenhäälestus on jätkunud. Vihula vallas Võsu-Käsmu kergliiklustee ja Võsu sadam. 3. Volikogu esimeheks valiks vanima volikogu liikme aga reformierakondlast ei vali. Vallavanema valiks avaliku konkursi teel.	
	4. Haljala vallas oleks ametnike kulusid kärpinud, siis oleks puuetega inimestel talvel ka tee lahti aetud. Vihula vallas on märgatav areng toimunud. 5. Jah. Lahemaa ei sobi aga võiks panna Viru vald, sest elame ajaloolisel Virumaal.	4. Kahjuks on mõned otsused Vihula vallas kandnud kiirustamise tunnuseid, sest tähtjad sundisid tegema rutakaid otsuseid ja neid ka ellu viima. Kuid tulemus pole olnud paha ning kogukond on väljendanud oma rahulolu. Haljala puhul oleksime väga tõsiselt kaalunud gümnaasiumi sulgemist ning kindlasti oleksime soovinud teada arvamust kogukonnalt tervikuna. Edaspidi tuleb panustada uude koolimajja, milline avaks palju võimalusi tulevikuks. 5. Eelkõige lähtume oma tegevuses kahe valla ühinemislepingust. Valla nime osas on Vabariigi Valitsus oma otsuse teinud, võimalusel jätkame läbirääkimisi. 6. Valulised probleemid ei pruugi tekkida, kui uus volikogu saavutab kiirelt koosmeele ja asub ühendvalla heaolu nimel tegutsema. Valla hea käekäik ja areng on meile kõigile oluline. Oht, et avalik teenus läheb inimesest kaugeemale, ei tohi tõeks saada, mistõttu paneme aluse valla kogukondade sidususele läbi kodanikualgatuse ning külavanemate, kui külade võtmeisikute tegevusele.
	Üksikkandidaat Hannes Saksen 1. Ajaloolised, teedevõrk rannast kreislinna, kirik ja kalmuaed. 2. Pole 3. Võitjaerakonnast, valimisliidust volikogu esimees. Kohalikke olusid tundev erapooletu ametnik, mitte parteisõdur vallavanemaks. 4. Vähendanud ametnike arvu ja pannud ülejäänud tööle. Lastekaitse, noorsoo ja sotsiaalalal	töötavate isikute arv oleks selle arvelt suurenenud. 5. Jah. 6. Onupojapoliitika, jõudmine iga vallaelanikuni, kiire ja kohene reageerimine murele. Lahendab uus volikogu koos targa vallavanema ja -valitsusega. P.S. Kohe peaks hakkama naaber-valdadega läbirääkima piiride optimeerimiseks.

Haljala Vallavolikogu valimised 15.oktoobril/VALIMISTE INFO

Valimisjaoskond nr 1

HÄÄLETAMISE KOHT VALIMISPÄEVAL:

Haljala Rahvamaja, Tallinna mnt 13, Haljala alevik, Lääne-Virumaa
SIDEVAHENDID: 5 887 3681
PIIRID: Haljala valla haldusterritoorium
EELHÄÄLETAMISE INFO: 9., 10. ja 11. oktoobril kell 12-20 Haljala vallamaja, Rakvere mnt 3, Haljala alevik, Lääne-Virumaa
ESIMEES: Marju Kirsipu
LIHKMED: Ruti Urban, Pille Kalde, Leimar Must, Aita Mitt, Merje Mitt
ASENDUSLIHKMED: Marten Must, Helgi Vassar

Toimub eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda.
Toimub hääletamine valijatele, kelle elukoha aadressiks rahvastikuregistris on Haljala vald.

Valimisjaoskond nr 2

HÄÄLETAMISE KOHT VALIMISPÄEVAL:

Karepa Raamatukogu, Karepa küla, Lääne-Virumaa
SIDEVAHENDID: 5 887 3691
PIIRID: Toolse, Karepa, Tidriku, Andi, Rutja, Eisma, Kiva, Vainupea ja Pajuveski külad
EELHÄÄLETAMISE INFO: 9., 10. ja 11. oktoobril kell 12-20 Karepa Raamatukogu, Karepa küla, Lääne-Virumaa
ESIMEES: Ene Loo
LIHKMED: Riina Uukareda, Sigrid Heinlo, Fred Kaasik, Maarja Veskila
ASENDUSLIHKMED: Kalle Loo, Aadu Nurmsalu

Valimisjaoskond nr 3

HÄÄLETAMISE KOHT VALIMISPÄEVAL:

Vihula Lasteaed, Vihula küla, Lääne-Virumaa
SIDEVAHENDID: 5 887 3697
PIIRID: Karula, Noonu, Annikvere, Salatse, Metsiku, Adaka, Paasi, Tiigi, Vihula, Haili, Mustoja, Oandu, Laui, Tepelvälja, Vila, Kakuvälja, Sagadi, Kosta ja Villandi külad
EELHÄÄLETAMISE INFO: 9., 10. ja 11. oktoobril kell 12-20 Vihula Lasteaed, Vihula küla, Lääne-Virumaa
ESIMEES: Marika Sundla
LIHKMED: Kaie Juhanson, Tiit Voogla, Kai Tingas, Priidu Mülla
ASENDUSLIHKMED: Tiina Tälli, Tiia Sundla

Valimisjaoskond nr 4

HÄÄLETAMISE KOHT VALIMISPÄEVAL:

Võsu Rannaklubi, Võsu alevik, Mere 6, Lääne-Virumaa
SIDEVAHENDID: 5 887 3699
PIIRID: Pedassaare, Pihlaspea, Natturi, Koolimäe, Lahe, Lobi, Käsmu, Eru, Koljaku, Korjuse, Metsanurga, Sakussaare, Võsupere, Palmse, Muike, Ilumäe, Uusküla, Aasumetsa, Joandu, Võhma, Vatku, Vergi, Altja ja Tõugu külad ning Võsu alevik
EELHÄÄLETAMISE INFO: 9., 10. ja 11. oktoobril kell 12-20 Võsu Rannaklubi, Võsu alevik, Mere 6
ESIMEES: Heete Sederholm
LIHKMED: Eha Veem, Heino Muruvee, Kaja Toming, Merikene Teppe
ASENDUSLIHKMED: Ülle Sinimäe, Mirjam Kulla
Toimub eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda.
Toimub hääletamine valijatele, kelle elukoha aadressiks rahvastikuregistris on Vihula vald.

VALIMISPÄEVAL, 15. oktoobril ALGAB HÄÄLETAMINE KELL 9.00 JA LÕPEB KELL 20.00

- Maakonnakeskuse valimisjaoskonnaks**, kus valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda **5.oktoobrist kuni 8.oktoobrini** on Rakvere linna valimisjaoskond nr 2, asukohaga Lääne-Virumaa Keskraamatukogus, Lai tn 7, Rakvere. **Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00.**
- Elektrooniline hääletamine** algab **5. oktoobril kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni 11. oktoobril kell 18.00.**
- Valimispäeval saate Te hääletada üksnes selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja Te olete kantud. Oma elukohajärgse valimisjaoskonna asukoha kohta saate Te teavet valijakaardilt või valimiste veebilehelt www.valimised.ee.

Valimispäeval saab hääletada ainult valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis või taotleda hääletamist kodus.

- Valimisjaoskonda minnes võtke kindlasti kaasa **KEHTIV isikut tõendav dokument**.
- Kui Te ei saa terviseseisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu hääletada valimispäeval hääletamisruumis, võite Te taotleda hääletamist kodus. **Kodus hääletamiseks** peate esitama vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile valimispäeval kuni kella 14.00-ni kirjaliku taotluse. Taotluses tuleb märkida kodus hääletamise taotlemise põhjus. Vallavalitsusele saab taotluse esitada ka valimispäevale eelnevatel päevadel. Kodus hääletamise taotluse võite esitada ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile valimispäeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni.

Palmse mõisaallee rekonstrueerimistööde raames (Ilumäe külas) teostab töid (puude raiet, hooldust ja istutustöid) Keskkonnaameti tellimisel Puuhooldustööd OÜ riigitee 17178 Palmse-Vatku km 2,2-3,7 kaitsevööndis. Tööde käigus on liiklus reguleeritud, piirkiirus vähendatud töösoonis. **Töid teostatakse alates 25. september kuni november 2017 (või kuni külmade saabumiseni).** Vabandame ebameeldivuste ja hetkeliste seisakute pärast liikluses. Vältitööde juht ja info: Tõnis Vahi tel 503 0700 Puuhooldustööd OÜ puuhooldustood@gmail.com

VALIMISVÕISTLUS VIIEL LAUAL
Haljala valimisringkonnas kandideerivatele erakondadele valimisliitudele ja üksikandidaatidele

Võistkondlik lauamängude mitmevõistlus Võsu spordihoones 7. oktoobril algusega kell 11.00

Alustame neljal laual korraga: male, kabe, koroona ja lauatenis. Lõpetame viktoriiniga.

Kuna alustame neljal laual korraga, siis soovivat igal alal välja panna üks inimene. Erandkorras võiks kõne alla tulla, et üks võistleja teeb kahte ala. Üksikandidaatidel soovitame moodustada koalitsiooni. Viktoriin on võistkonnamäng, võistkonnas kuni viis inimest, teema Haljala ja Vihula vald.

Individuaalalad toimuvad suures saalis, vajalikud vahetusjalatsid. Viktoriin ja võitjate autasustamine 1 korrasel fuajees.

Eelregistreerimine telefonil 323 8400; 5 650 0505 kuni 5. oktoober, Täiendav info tel 502 0612

6. oktoobril kell 18
kutsus **EKRE Võsu Postimaja**
hostelisse Mere tn 63

Arutleme uue Haljala ühisvalla tuleviku teemal ja tutvustame meie valimisprogrammi. Kas Kõrre sadama projekt on kõigi huvides? Kuidas igaüks saab kaasa aidata valla heale käekäigule?

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond **EKRE**

Söömise kultuurist ja kultuuritusest

Söömine – teadaolevalt see ainus töö, mis tõesti toidab – tundub arusaadavatel põhjustel millegi niivõrd iseenesest mõistetavana, et tundub mõeldamatu kuidas seesugust tegevust üldse väärsti saab teha. Tehnilises mõttes ei ole siin ju midagi keerulist. Niipea kui toidupalake või söömisingisugust märjukest, mille söögikõlblikkuses oleme eelnevalt omaenda meelte abil veendunud, õnnelikult suuavast sisse pääseb ning edasi õiget marsruuti pidi meie makku potsatab, on ülesanne edukalt täidetud. Mõnikord võib isegi siin apse olla, näiteks kui suutäis kogemata kõris vale suuna valib, aga see on harv juhus. Pealegi annab keha sellest ka väga otseselt märku, nagu me ka kõik seda väga hästi teame. Mõni kõhatas ja rahu maa peal on taastunud.

Kuid kui taandadagi söömine vaid tema primitiivsele mehhaanikale, ei erineks me kuigi palju loomadest. Pole olemas inimkultuuri, kus poleks välja kujunenud omad kombed söömiseks, omad rituaalid selleks pühaks toimuks. On küsimus ja on keelud, on müüdid ja on tabud, täpselt nõndaviisi nagu on need määratud kõikides kultuuri valdkondades. Ja söömine on kultuurne tegevus kahtlemata. Ainuüksi kiire veebiotsing märksõnaga „lauakombed“ (inglise keeles) annab Google'i otsingumootoris hetkega üle 3,7 miljardi vaste. Kuidas õpib inimene lauakombeid tundma? Ilmselt on see eelkõige kodu ülesanne õpetada igaühele meile söögikultuuri tarkuseid, kuid õnnetuseks kaasneb kiirustava elutempoga sageli nende kommete unustamine, või siis ei teagi me neid kõiki, või siis – kõige halvemal juhul – näitame teadlikult üles lugupidamatust nende vastu. Käesolev kirjatöö võtabki endale ülesande kirjeldada toidulaua etiketti nõnda nagu see meie kultuuriruumis aastasadade jooksul on kombeks saanud.

Einestades privaatset oma kodus, teiste silma alt eemal, pole see ilmselt suur õnnetus etiketi peensused tähelepanuta jätta. Viibides aga seltskonnas ja veel enam, võõraste inimeste omas, on lugu hoopis teine. Keda

siis ei kütkestaks mõjukate ja positsiooniga inimestega ühe laua taga aja veetmine ja einestamine, olgu nendeks siis professorid, äriinimesed või poliitikud. Aga kui veel selliseid tutvusi pole? Kas on siiski võimalik ise peenetundelise kõrgklassi inimesena mõjuda? On küll – selleks tuleb lihtsalt tunda vastavaid kombeid. Jättes kõrvale terve rea kombetalitlust, mis puudutab toidu serveerimist, laua katmist, erinevate toitade ja jookide kombinatsioone ja muud sellist, tasub igal kultuurisel inimesel kontrollida oma teadmisi kõige argipäevasemast, toitade söömise etiketist.

Võtame siinkohal appi Mati Lukase ja Tiina Tšatšua „Protokoll ja etikett. Käsiraamat äriinimestele ja poliitikutele“ ning kor-dame üle, mida tuleks teada meie iga-päevaste toitade kultuurse söömise kohta. **Suppi** ei ole ilus hakata sööma siis, kui see on veel liiga kuum. Viisakas on oodata selle jahtumist ning selle tarbeks võib seda ettevaatlikult lusikaga liigutada. Kui on soov suppi juurde tõsta, jäetakse lusikas taldrikusse. Mistahes **praadi** tuleb süüa noa ja kahvliga, kuid pehmete lihatoitude (näiteks pikkpoisi) tükeldamiseks tuleks kasutada ainult kahvli. Juhul kui serveeritakse linnupraadi, on sobilik kondist näppudega kinni hoida ainult väikeste lindude puhul (näiteks kana). **Kala** söömisel asetatakse suhu sattunud kalaluu taldrikuservale kahvliga, mitte näppudega.

Etiketi kohaselt ei ole sobilik lõigata **kartuleid ja teisi aedvilju** noaga, vaid need tükeldatakse paladeks vasakus käes oleva kahvliga, välja arvatud juhul kui kartulid on praetud. Lihatoitude **kastet** nende peale ei valata. Väikestesse kausikestesse serveeritud **salatit** süüakse sealt samast, suures nõus serveerituna tõstetakse see oma taldrikule serveerimislusika ja oma kahvli abil. Salatit süüakse kahvliga ning selle kahvlile lükkamiseks kasutatakse leivatükki. **Leiba ja saia** süüakse alati käega ning süüakse tükikeste kaupa, murdes neid oma leivataldrikule või praetaldriku servale asetatud

viilust, mida viisaka inimese puhul on võetud korraga üksainus. **Tikuvõileivad** tõstetakse kõigepealt oma taldrikule ning peale söömist asetatakse sinna samasse ka järele jäänud tikud.

Kui **või** on serveeritud suures tükis, näeb etikett ette, et sellest võetakse tükike ning asetatakse oma taldriku paremale servale. Leivale või saiale määrimiseks võetakse võid oma taldrikult. **Pehmeid kooke ja torte** süüakse kas teelusika või koogikahvliga, kõvasid kooke kõlbab süüa ka käest. Magusa-d said saiu, mis võivad süües pudeneda, näiteks kringleid, rosina – ja muid saiu, murtakse ja süüakse pala kaupa. Viimane ettekirjutus kehtib ka **küpsiste** kohta, see-vastu suurte, rasvaste või kergesti murene-vate küpsiste puhul võib appi võtta koogi-lusika. **Sidruni** serveerimisel tuleks teada järgnevat: sidrunilõik pannakse tasse lusi-kaga, seal pressitakse sellest välja mahl ning tõstetakse tühjaks pigistatud sidrunilõik alustassi äärele. Prae juurde serveerituna kasutatakse pigistamisel kahvikumeruse abi.

Õunad ja pirnid lõigatakse taldrikul pikuti neljaks või kaheksaks tükiks ning soovitatav on eemaldada nende südamikud. Suuremate **ploomide** puhul aga murtakse need sõrmedega pooleks, et vabastada selle südamikust kivi. Väiksemad ploomid tuleks pigistada otsest kokku kuniks need lähevad pikuti pooleks, seejärel eraldatakse kivi noa-otaga. **Apelsinide** puhul on asi veel õige peen: see võetakse vasakusse kätte ning selle koor lõigatakse pikuti viiludeks, mis seejärel eemaldatakse nii, et need moodustavad õie-kujulise aluse. Seejärel, noa abiga, eralda-takse viilud sedasi, et nad jäävad terveks ning puhastatakse apelsini viljalihast valgest na-hast. Apelsinidest märksa väiksemad **man-dariinid** kõlbab ära koorida puhtalt oma-enda sõrmi kasutades. **Banaani** saab koorida kummagist otsast: kui seda tehakse kinnitus-varrest, pole nuga tarvis, kui aga banaani tipust, tuleks otsa koori sisse teha noaga lõiked, mis võimaldaksid koori ribadena alla

tõmmata. **Viinamarjad, kirsid ja teised luuviljad** tuleb noppida marja haaval kobara küljest. Seemned ja paks kest on sünnis lasta käe varjus ettevaatlikult taldrikule kukkuda. Kui **aedmaasikaid** serveeritakse suhkru või vahukoorega, on abiliselt lusikas; kui aga serveeritakse koos tupplehtedega, on kom-bekas süüa neid näppudega, hoides samal ajal tupplehti pidi neid kinni.

Kui nüüd selgus, et nii mõnegi kombe-reegli vastu seni söögilauas istudes eksitud on, ei tasu sellest lasta end liialt rivist välja viia. Aga õppust võtta ja kõrvale taha panna tasuks küll. Isegi kui me igapäevaelus säärase spetsiifilistel söömisrituaalides lii-ga teraselt silma peal ei hoiaks, võib aga peaaegu igapäevaselt kohata vilistamist mõnede üleüldisemate reeglite peale. Sirvi-des Maaja Kallasti „Käitumise kuldvara“, jäid silma vähemasti kaks seesugust. Esiteks komme enne vedelike joomist suu tühjaks süüa. Ja teiseks söömine kõndides. Nagu kirjutab Kallast: „Vältige söömist tänaval. Ka jäätise söömiseks leidke mõni pargipink, kus istudes võib maiustuse nautides ära süüa.“ Usun, et autor ei pahandaks, kui laiendada seda märkust ka väljapoole tänavat siseruumidesse.

„Kaunid kombed on kunst muuta meeldivaks inimesi, kellega suheldakse. Kõige paremini kasvatatud inimene on see, kelle käitumine seltskonnas kõige vähemat hulka inimesi häirib,“ on öelnud inglise kirjanik Jonathan Swift. Tahame me seda või mitte, kultuur saadab meid igal pool, kus me teiste inimestega kokku puutume. Seetõttu ei saa ka alahinnata tarkust järgida kultuuri peenemaid nüansse, seda nii söögilauas kui ka igal pool mujal. Kuniks on aga inimestele kallid nii kultuur kui ka söömine – see tähendab, alati -, iseloomustab väärrikat inimest aga ka lauakommete tundmine. Püüdkem kõik selles suunas, et teada mitte üksnes seda, mida me sööma, vaid et ka kuidas me sööme.

Martin Pent

MÄNGULINE
PEREPÜHAPÄEV²

15. oktoobril kell 11.00
HALJALA RAHVAMAJAS

Mängime üheskoos vanavanemate, emmede-isside ja ka
tänaste laste lemmikmänge! Jookseme, mürame ja
veedame toredasti aega!
Tule ja mängime koos!
PS. Pane selga mugavad riided ja võta kaasa vahetusjalanõud!

TAIDLUSHOOAJA
AVAPIIDU
13. OKTOOBRI
HALJALA RAHVAMAJAS

kell **19.00** etendusega **„MEES
ja NAINES”**
TÖRTS

Peolisi tantsitab ansambel

Kultuurilist külakosti pakuvad sõbrad
Kunda ja Viru-Nigula rahvamajast

Avatud baar! Pilet 5 eur Laudade broneerimine 325 0444

VIHULA VALLA LÕIKUSPIDU

13. OKTOOBRI KELL 20.00
VÕHMA SELTSIMAJAS

PEO TEEMAKS TSIRKUS
ELUSLOOMADEGA ETTEASTED EI OLE IUBATUD

TANTSITAB ANSAMBEL
BULLY BAND

OMA LAUD KATA ISE, AGA PUHVET ON KA

PIDU TASUTA, KÕIK ON OODATUD!

KUI TAHAD PIDULISI ETTEASTEGA TERVITADA JA LAUDA KINNI PANNA
ANNA ENDAST TEADA vohma07@gmail.com

KÕIK VÕHMA SELTSIMAJA SELTSILISED

Õnnitleme vanemaid...

Helen Uder ja Rainer Võidula
KARMEN VÕIDULA
17.08.2017

Haveli ja Andrus Palberg
ROBERT PALBERG
22.08.2017

Kati Matto ja Janno Sikk
JOOSEP SIKK
15.09.2017

Õnnitleme sünnipäevalapsi...

92
Laine Golubeva 02. oktoober

86
Loida Aleste 01. oktoober
Lembit Nurga 19. oktoober

85
Heldor Kubber 04. oktoober

84
Saima Toomejõe 08. oktoober
Ants Reineberg 11. oktoober

81
Heino Saar 16. oktoober
Aive Saul 19. oktoober

75
Õie Reineberg 01. oktoober

65
Raja Kuusküll 06. oktoober
Toomas Kuusküll 24. oktoober
Kaarin Vaher 26. oktoober

60
Leo Ivask 27. oktoober

55
Andrus Kalvik 10. oktoober
Erika Algo 23. oktoober
Aivar Jeerland 23. oktoober
Heli Luht 23. oktoober

50
Peep Veevo 02. oktoober
Pille Kalde 23. oktoober
Benita Viks 23. oktoober
Juho Antero Grönqvist 26. oktoober

Palju õnne!

Kristiinal ja Üllaril sündis
18. augustil tütar
Mirell Kägu

Maril ja Mikul sündis
17. septembril poeg
Oskar Orasmaa

ÕNNITLEME!

LAINE KASK 93
Võsu alevik

INNA VÄLKMANN 90
Käsmu küla

LIIDIA SANG 87
Võsu alevik

AINO TAMM 86
Eru küla

ARNOLD TOMMULA 84
Vergi küla

VIRVE RANDOJA 83
Lobi küla

IRENE SUSI 83
Vihula küla

GALINA SINILA 82
Adaka küla

HELVE TULL 82
Eisma küla

LIIA KRIIVA 82
Vergi küla

SAIMA PAAT 80
Võsu alevik

ANNE OJANG 75
Rutja küla

AKSEL ALJAND 70
Võsupere küla

MALL KOKAMÄGI 70
Võsu alevik

Esmaspäeval
23. oktoobril kell 17.00
HALJALA RAAMATUKOGUS

sõjaajaloolane ja kirjanik
JÜRI KOTŠINEV

Oodatud on kõik huvilised!

Farmi Terve Eesti kiidab!
Hea juustusõber!

Täida enda juustusahver
tõelise virulase kombel –
kohaliku Annikvere Juustukoja
ülimaitsvate toodetega!

21. oktoobril
Annikveres juustukoja toodete müük
Müügil maitsev ja ehe Lahe juust
ja erinevad juustutooted
Ootame teid kell 9.00–12.00
Maksimine sularahas
Lahe juustu kera hind 30 € (kõlbemaksuga)
Tel 5344 3980

Johannes Arikainen
24.06.1927- 18.08.2017

Õie- Liidia Tõnurist
04.02.1933-04.09.2017

Pille Sepp
01.11.1939- 14.09.2017

Arno Mäe
15.06.1948-28.08.2017

Meie
hulgast
on lahkunud ...

Meie hulgast
on lahkunud ...

ILLA KASE
25. august

HERBERT KIVIARU
31. august

ENDEL KURU
5. september

TIIU KALME
19. september

MALLE PUUSEPP
25. september